

Brüssel, 29.4.2020
COM(2020) 179 final

2020/0071 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega muudetakse direktiivi (EL) 2016/797 ja direktiivi (EL) 2016/798 nende
ülevõtmise perioodi pikendamise osas**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Ettepanek on osa erakorralistest meetmetest, mille komisjon on vastu võtnud vastusena COVID-19 puhangu põhjustatud erakorralisele olukorrale.

Ebatavaliselt anti neljanda raudteepaketi tehnilise samba direktiiviga (EL) 2016/797 ja direktiiviga (EL) 2016/798 liikmesriikidele võimalus valida kahe ülevõtmise tähtaja¹ vahel: 16. juuni 2019 või pärast komisjonile ja Euroopa Liidu Raudteeametile teatamist 16. juuni 2020. Ainult kaheksa liikmesriiki on mõlemad direktiivid 2019. aastal üle võtnud (BG, FI, FR, GR, IT, NL, RO, SL).

Võttes arvesse COVID-19 puhangut, on enamik ülejäänud 17 liikmesriigist taotlenud ülevõtmise edasilükkamist, väites, et nad ei suuda vajalikke õigusakte enne 16. juunit 2020 vastu võtta.

Arvestades erakorralisi asjaolusid, on täiesti arusaadav, et lõplik ülevõtmine võib olla enne 16. juunit 2020 võimatu. Oluline on tagada õigusselgus ja -kindlus, eelkõige raudteesektorile ja ettevõtjatele, kes saavad neljandast raudteepaketist kõige rohkem kasu. COVID-19 puhang leidis aset riiklike ülevõtmismeesmetete vastuvõtmise lõppetapis. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik see protsess kolme kuu jooksul lõpule viia. Seepärast peab komisjon kolmekuulist lühikest viivitust mõistlikuks.

Kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/797 ja direktiiviga (EL) 2016/798 on vastu võetud mitu rakendusakti ja delegeeritud õigusakti. Kuna ülevõtmiseks on seatud kaks tähtaega, on nendes õigusaktides esitatud vastavad üleminekusätted ja jõustumise kuupäevad. Komisjon esitab mitu rakendusaktide muudatusettepanekut, et viia need vastavusse ülevõtmise tähtaegade pikendamisega pärast kavandatava direktiivi vastuvõtmist. Asjaomaseid delegeeritud õigusakte² ei ole direktiivi (EL) 2016/798 artiklis 6 sätestatud kehtiva menetluse tõttu võimalik viia õigeaegselt vastavusse ülevõtmise tähtaegade pikendamisega. Seega esitatakse ettepanekus edasiseks vastavusse viimiseks õiguslik alus ja lihtsustatud menetlus. See tagab sidusa õigusraamistiku ja neljanda raudteepaketi tehnilise samba rakendamise.

Tegemist ei ole õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi algatusega.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanekud on kooskõlas üldiste erakorraliste meetmetega, mida komisjon võtab COVID-19 puhangu negatiivse mõju leevendamiseks ja ületamiseks.

Kaupade ja inimeste veo jätkuvuse tagamiseks on oluline need meetmed vastu võtta.

¹ Direktiivi (EL) 2016/797 (Euroopa Liidu raudteesüsteemi koostalitluse kohta) artikkel 57 ja direktiivi (EL) 2016/798 (raudteeohutuse kohta) artikkel 33.

² Komisjoni 16. veebruari 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/761, millega kehtestatakse ühised ohutusmeetodid riiklike ohutusasutuste poolt pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/798 kohase ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa väljaandmist tehtavaks järelevalveks ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EL) nr 1077/2012 (ELT L 129, 25.5.2018, lk 16).

Komisjoni 8. märtsi 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/762, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/798 kohastele ohutusjuhtimissüsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 (ELT L 129, 25.5.2018, lk 26).

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Raudteeteenuste siseturu tõhus toimimine, oluliste kaupade, reisijate ja personali vaba liikumine ning seonduvad teenused sõltuvad raudteeveo-ettevõtjate, taristuettevõtjate ja raudteesektori majanduslikust jõudlusest ning hästi toimivast õigus- ja haldusraamistikust. Praeguse COVID-19 puhangu negatiivsed majanduslikud tagajärjed võivad ohustada raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate finantsolukorda ning avaldada tõsist negatiivset mõju transpordisüsteemile ja majandusele tervikuna.

Komisjon töötab välja roheliste transpordikoridoride kontseptsiooni, et hoida piirid kaubaveoks avatuna ja vähendada liikluses viivitusi. Esitatud on suunised reisijate õiguste kohta ning neid ajakohastatakse, et võtta arvesse üldise olukorra edasisi muutusi.

Direktiivide muutmise eesmärk on lahendada liikmesriikide, raudteeveo-ettevõtjate, taristuettevõtjate ja raudteesektori praegused peamised probleemid ning muutmine on seepärast äärmiselt oluline.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Algatus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 91 lõikel 1.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Liikmesriigid ei suuda ettepaneku eesmärke rahuldaval määral saavutada, sest direktiivides sätestatud ülevõtmise kord on neile siduv ja nad ei saa seda ühepoolset muuta. Seda eesmärki on võimalik saavutada üksnes siis, kui direktiive muudab kaasseadusandja.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on proportsionaalne kriisi põhjustatud probleemidega ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik praeguse COVID-19 puhangu mõju leevendamiseks direktiivide ülevõtmise eesmärgil.

- **Vahendi valik**

Selle eesmärgi saavutamiseks peaks õigusakti vorm olema sama kui muudetaval õigusaktil. Ettepaneku peamine eesmärk on muuta ülevõtmise tähtaega, nagu liikmesriigid on soovinud.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Tegemist on kiireloomulise meetmega, mille on põhjendanud COVID-19 viiruse ootamatu ja ettenägematu puhang ja levik. Seetõttu ei ole õigusloome kvaliteedi programmi kohaldamine kõnealuse meetme puhul asjakohane ja järelhindamist ei ole tehtud.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Probleemi kiireloomulisuse tõttu ei olnud võimalik sidusrühmadega ametlikult konsulteerida. Siiski on nii liikmesriikide ametiasutused kui ka sidusrühmad kutsunud komisjoni üles võtma vastu ettepanek asjakohaste meetmete kohaldamiseks direktiivide kaudu.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Nagu eespool selgitatud, ei olnud eksperdiarvamusi olukorra kiireloomulisuse tõttu võimalik nõuetekohaselt koguda. Komisjon võtab erakorralisi meetmeid epidemioloogilise olukorra arengut käsitlevate teaduslike tõendite alusel.

- **Mõjuhindang**

Olukorra kiireloomulisuse tõttu ei olnud võimalik mõjuhindangut teha.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Puudub mõju põhiõigustele.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Selleks et tagada kavandatud meetme nõuetekohane rakendamine, mis mõjutab otseselt ka õigusselgust raudteesektori jaoks, teeb komisjon ettepaneku kehtestada teavitamisklausel liikmesriikidele, kes otsustavad pikendada ülevõtmise tähtaega kuni 16. septembrini 2020.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2016/797 ja direktiivi (EL) 2016/798 nende ülevõtmise perioodi pikendamise osas

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,¹

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/797³ artikli 57 lõikele 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/798⁴ artikli 33 lõikele 1 oleksid liikmesriigid pidanud direktiivide asjakohaste sätete järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid jõustama 16. juuniks 2019. Direktiivi (EL) 2016/797 artikli 57 lõike 2 ja direktiivi (EL) 2016/798 artikli 33 lõike 2 kohaselt oli liikmesriikidel siiski võimalus pikendada ülevõtmisperioodi ühe aasta võrra.
- (2) 17 liikmesriiki on teatanud komisjonile ja Euroopa Liidu Raudteeametile (edaspidi „amet“) direktiivide (EL) 2016/797 ja (EL) 2016/798 ülevõtmise tähtaja pikendamisest 16. juunini 2020.
- (3) COVID-19 puhangust põhjustatud erakorralise ja ettenägematu olukorra tõttu on mõnel neist liikmesriikidest raskusi seadusandlike ülesannete täitmiseega ettenähtud ülevõtmise tähtaja jooksul ning seetõttu on oht, et sellest tähtajast ei peeta kinni. Kui tähtajast kinni ei peeta, võib see tekitada raudteesektori, riikide ametiasutuste ja ameti jaoks õiguskindlusetuse raudteede ohutust ja koostalitlusvõimet käsitlevate õigusaktide osas. Asjaolu, et teatavad liikmesriigid ei ole COVID-19 puhangu tõttu saanud direktiive üle võtta, toob raudteesektorile kaasa kahjulikud tagajärjed.

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/797 Euroopa Liidu raudteesüsteemi koostalitluse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 138, 26.5.2016, lk 44).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/798 raudteeohutuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 138, 26.5.2016, lk 102).

- (4) Oluline on tagada raudteesektorile õigusselgus ja -kindlus, lubades liikmesriikidel vajaduse korral jätkata alates 16. juunist 2020 piiratud aja jooksul Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/49/EÜ⁵ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/57/EÜ⁶ kohaldamist.
- (5) Kuna COVID-19 puhang leidis aset riiklike ülevõtmismeetmete vastuvõtmise lõppetapis, tuleks liikmesriikidele anda ülevõtmise lõpuleviimiseks täiendav kolmekuuline tähtaeg.
- (6) Direktiivide (EL) 2016/797 ja (EL) 2016/798 ülevõtmise tähtaegu tuleks pikendada kolme kuu võrra kuni 16. septembrini 2020. Direktiivi 2004/49/EÜ ja direktiivi 2008/57/EÜ kehtetuks tunnistamise kuupäevi, mis on sätestatud vastavalt direktiivi (EL) 2016/797 artiklis 58 ja direktiivi (EL) 2016/798 artiklis 34, tuleks vastavalt kohandada.
- (7) Direktiivi (EL) 2016/798 alusel on vastu võetud mitu delegeeritud õigusakti, mis kajastavad varasemaid ülevõtmise tähtaegu. Need õigusaktid tuleb praeguses olukorras viia vastavusse uue ülevõtmise tähtajaga. Kui tungiva kiireloomulisuse tõttu on vaja delegeeritud õigusakti muuta, tuleks ette näha lihtsustatud menetlus.
- (8) Direktiive (EL) 2016/797 ja (EL) 2016/798 tuleks vastavalt muuta.
- (9) Selleks et käesolevas direktiivis sätestatud meetmeid oleks võimalik viivitamata kohaldada, peaks direktiiv jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2016/797 muudetakse järgmiselt:

- (1) artiklisse 57 lisatakse lõige 2a:

„2a. Liikmesriigid, kes on pikendanud ülevõtmisperioodi kooskõlas lõikega 2, võivad seda pikendada kuni [16. septembrini 2020]. Liikmesriigid kohaldavad oma ülevõtmismeetmeid alates nimetatud kuupäevast. Kõnealused liikmesriigid teatavad sellest ametile ja komisjonile hiljemalt ühe päeva jooksul pärast direktiivi (EL) 2020/... jõustumist.“;
- (2) artikli 58 esimeses lõigus asendatakse tekst „16. juunist 2020“ tekstiga „16. septembrist 2020“.

Artikkel 2

Direktiivi (EL) 2016/798 muudetakse järgmiselt:

- (1) lisatakse artikkel 6a:

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (raudteede ohutuse direktiiv) (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/57/EÜ ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta (ELT L 191, 18.7.2008, lk 1).

„Artikkel 6a

Ühiste ohutusmeetodite vastavusse viimine muudetud tähtaegadega

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikli 27 lõikega 7 vastu delegeeritud õigusakte, et viia artikli 6 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaldamise kuupäevad vastavusse artikli 33 lõikes 2a sätestatud ülevõtmise tähtajaga.“;

(2) artiklisse 27 lisatakse lõige 7:

„7. Erandina lõigetest 1–6 antakse komisjonile õigus võtta artikli 6a alusel vastu delegeeritud õigusakte alates [*direktiivi (EL) 2020/... jõustumise kuupäev*] kuni [*16. septembrini 2020*]. Kohaldatakse artiklis 27a sätestatud korda.“;

(3) artiklisse 27 lisatakse lõige 8:

„8. Erandina lõigetest 2–6 ja ilma et see piiraks lõike 7 kohaldamist, kui tungiv kiireloomulisus seda nõuab, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 27a sätestatud menetlust.“;

(4) lisatakse artikkel 27a:

„Artikkel 27a

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 3.
2. Niipea kui komisjon võtab käesoleva artikli alusel vastu delegeeritud õigusakti, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning põhjendab kiirmenetluse kasutamist.
3. Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 27 lõikes 6 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.“;

(5) artiklisse 33 lisatakse lõige 2a:

„2a. Liikmesriigid, kes on pikendanud ülevõtmise perioodi kooskõlas lõikega 2, võivad seda pikendada kuni [*16. septembrini 2020*]. Nende ülevõtmismeetmeid kohaldatakse alates nimetatud kuupäevast. Kõnealused liikmesriigid teatavad sellest ametile ja komisjonile hiljemalt ühe päeva jooksul pärast direktiivi (EL) 2020/... jõustumist.“;

(6) artikli 34 esimeses lõigus

asendatakse tekst „16. juunist 2020“ tekstiga „16. septembrist 2020“.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*